

Crna Gora

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

Adresa: Rimski trg 46

81000 Podgorica Crna Gora

www.gov.me/mrs

Broj: 01-100/24-469/3

Podgorica, 1. avgust 2024. godine

U skladu sa članom 13 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga sačinilo je

**IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSREDOVANJU PRI
ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI**

Vrijeme trajanja javne rasprave: Javna rasprava je trajala od 5. juna do 25. juna 2024. godine.

Način sprovođenja javne rasprave: Ministarstvo rada i socijalnog staranja (sada Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga) sprovelo je javnu raspravu o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, upućivanjem javnog poziva organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovana javnost) da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos unapređenju kvaliteta teksta Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Javna rasprava je trajala 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva rada i socijalnog staranja www.gov.me/mrs i portalu e-uprave.

Zainteresovani subjekti svoje primjedbe, predloge i sugestije na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti dostavljali su u pisanom obliku Ministarstvu rada i socijalnog staranja Rimski trg 46, Podgorica-putem pošte i na e-mail adresu a.lekovic@mrs.gov.me.

U okviru javne rasprave o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Ministarstvo rada i socijalnog staranja (sada Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga) je organizovalo Okrugli sto 24. juna 2024. godine u Podgorici.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

U toku trajanja javne rasprave svoje predloge i sugestije dostavili su: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Unija slobodnih sindikata Crne Gore i Inicijativa mladih s invaliditetom Boke.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

1. PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE

Primjedba/predlog/sugestija 1

Član 7 Nacrta Zakona (član 25 Zakona-Prijavlivanje slobodnih radnih mjesta)

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3 i dodaje se alineja 4 koja glasi: „Zapošljavanje u programima mjera aktivne politike zapošljavanja koje realizuje Zavod:“

Obrazloženje

U programe aktivne politike zapošljavanja upućuju se kandidati sa evidencije Zavoda koji su već pripremljeni za odgovarajući program. Programi aktivne politike zapošljavanja u većini slučajeva dizajnirani su za određene kategorije nezaposlenih osoba, kao što su dugotrajno nezaposleni, mladi bez radnog iskustva ili osobe sa invaliditetom. Ovi programi imaju specifične ciljeve i fokusiraju se na integraciju tih grupa na tržište rada. Zbog toga radna mjesta u ovim programima nisu dostupna svim zainteresovanim nezaposlenim licima, već samo onima koji se kvalifikuju za određeni program.

Radna mjesta u programima mjera aktivne politike zapošljavanja razlikuju se od slobodnih radnih mjesta zbog specifičnih ciljeva i priprema, ograničenog pristupa, nisu dostupna svim zainteresovanim kandidatima, te se stoga ne mogu smatrati istinski slobodnim radnim mjestima.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 7 Nacrta Zakona predviđeno je brisanje stava 2 u članu 25 Zakona, kojim je propisano koji se slučajevi ne smatraju slobodnim radnim mjestom, jer je isto propisano Zakonom o radu. Predlog da se „zapošljavanje u programima mjera aktivne politike zapošljavanja koje realizuje Zavod“ propiše kao situacija koja se ne smatra slobodnim radnim mjestom ne predstavlja materiju Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, već Zakona o radu.

Primjedba/predlog/sugestija 2

Član 14 Nacrta Zakona (član 40 Zakona-Obrazovanje i osposobljavanje odraslih)

U stavu 3 istog člana poslije riječi „Zavod“ dodaju se riječi: „može finansijski podržati otklanjanje socio-ekonomskih prepreka nezaposlenih lica za uključivanje u programe, dodjelom mjesečne naknade za aktivaciju, koja nije zasnovana na uplati doprinosa i koja se utvrđuje programom,“.

Obrazloženje

Ovakva formulacija stava 3 člana 40 omogućila bi predviđanje mjesečne naknade usmjerene na aktiviranje učesnika određenih programa, odnosno aktiviranje određenih ciljnih grupa. Navedena izmjena ne predstavlja pravo, već mogućnost šireg koncipiranja programa u smislu većeg podsticaja za uključivanje u iste.

Dodavanjem navedenog ovlašćenja na osnovu kojeg bi Zavod imao mogućnost dodjeljivanja mjesečnih naknada, značajno bi smanjile socijalne i ekonomske barijere, na koji način bi određene ciljne grupe bile u prilici da se u mnogo većem broju uključuju u programe obrazovanja i osposobljavanja. Ove naknade omogućavaju nezaposlenima da se posvete obuci i osposobljavanju, čime se povećava njihova konkurentnost na tržištu rada, ali i promoviše socijalna inkluzija, jačanje ljudskog kapitala i doprinosi pravednijem društvu, što vodi ka održivom ekonomskom razvoju.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 40 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je šta sve obuhvata obrazovanje i osposobljavanje odraslih, kao mjera aktivne politike

zapošljavanja, gdje se ista može vršiti i aktivnosti koje sprovodi Zavod za zapošljavanje radi uključivanja nezaposlenih lica u programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih.

Predlog da se propiše da Zavod za zapošljavanje „može finansijski podržati otklanjanje socio-ekonomskih prepreka nezaposlenih lica za uključivanje u programe, dodjelom mjesečne naknade za aktivaciju, koja nije zasnovana na uplati doprinosa i koja se utvrđuje programom,“ nije prihvatljiv iz razloga što je članom 9 stav 2 Zakona propisano da nezaposlena lica imaju pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom i aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada. Navedena novčana pomoć i naknada troškova prevoza jedno je od prava koje za vrijeme nezaposlenosti može ostvariti nezaposleno lice, u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja novčane pomoći i naknade troškova prevoza za nezaposlena lica („Službeni list CG“, broj 58/19).

Primjedba/predlog/sugestija 3

Član 27 Nacrta Zakona (član 65 Zakona-Postupak vođenja evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja)

Dosadašnji stav 2 člana 65 postaje stav 3, u kojem se poslije riječi „dužnosti“ stavlja zarez i dodaju riječi „na način propisan aktom Ministarstva.“

Nakon stava 3 dodaje se novi stav koji glasi: „Bliži postupak vođenja i prestanka vođenja evidencija o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja uređuje se Pravilnikom koji donosi Ministarstvo.“

Dosadašnji stav 3 i 4 brišu se.

Obrazloženje

Predlog da se u postupku prijave na evidenciju i prestanka vođenja evidencije o nezaposlenim licima izbjegne primjena Zakona o upravnom postupku.

Navedeni predlog smatraju neophodnim zbog velikog broja postupaka prijave na evidenciju i prestanka vođenja evidencije, koji sprovode samostalni savjetnici za evidencije i posredovanje pri zapošljavanju. Pored vođenja prvostepenog upravnog postupka i donošenja rješenja u postupku prijave na evidenciju i prestanka vođenja evidencije, a u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, ova lica obavljaju i druge poslove, kao što su: prikupljanje i unos podataka potrebnih za stručni tretman nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja; grupno i individualno informisanje o uslovima i mogućnostima zapošljavanja nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja; profilisanje nezaposlenih lica; motivisanje, savjetovanje i usmjeravanje nezaposlenih lica; posredovanje pri zapošljavanju; utvrđivanje individualnih planova zapošljavanja sa nezaposlenim licima; priprema nezaposlenih lica za zapošljavanje i uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja, projekte zapošljavanja lica sa invaliditetom i druge projekte, kao i učešće u izboru učesnika ovih programa, odnosno projekata; praćenje realizacije aktivnosti utvrđenih individualnim planom zapošljavanja; obilazak poslodavaca u cilju posredovanja pri zapošljavanju prema unaprijed utvrđenom planu; vođenje evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja.

Nadalje, smatraju da vođenje brojnih, dugotrajnih i složenih upravnih postupaka značajno usporava rad Zavoda, smanjuje efikasnost i kvalitet posredovanja pri zapošljavanju, negativno utiče na iskustvo korisnika i smanjuje motivaciju i produktivnost zaposlenih. Rasterećenje savjetodavac od pravnih poslova u okviru upravnih postupaka omogućava im se da se fokusiraju na svoju primarnu ulogu-pružanje efektivne i personalizovane podrške nezaposlenim licima. Dugoročno, to doprinosi efikasnijem funkcionisanju Zavoda za zapošljavanje i boljoj integraciji nezaposlenih na tržište rada.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Zakonom o upravnom postupku („Službeni list CG“, br.56/14, 20/15, 40/16, 37/17) uređuju se pravila po kojima su, u cilju ostvarivanja zaštite prava i pravnih interesa fizičkih lica, pravnih lica ili drugih stranaka, kao i zaštite javnog interesa, dužni da postupaju državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlaštenja (javnopravni organi) kad, neposredno primjenjujući propise, odlučuju i preduzimaju druge upravne aktivnosti u upravnim strvarima.

S tim u vezi, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, kao javnopravni organ, dužan je da u postupcima koje sprovodi postupa u skladu sa pravilima propisanim Zakonom o upravnom postupku.

Veliki broj postupaka prijave na evidenciju i prestanka vođenja evidencije, te preopterećenost službenika Zavoda za zapošljavanje koji obavljaju navedene poslove, nije argument za nesprovođenje ovih postupaka u skladu sa pravilima Zakona o upravnom postupku. Primarni cilj je da se kroz jasne procedure omogući ostvarivanje zaštite prava i pravnih interesa nezaposlenih lica, koja se nalaze na evidenciji Zavoda. Zavod za zapošljavanje kroz drugačiju organizaciju procesa rada i izmjene akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda treba da riješi pitanje obavljanja poslova sprovođenja postupka prijave na evidenciju i prestanka vođenja evidencije.

Primjedba/predlog/sugestija 4

Član 28 Nacrta Zakona (član 66 Zakona-Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima)

U članu 66 u stavu 1 tačka 4 briše se.

Dosadašnje tačke od 5 do 19 postaju tačke od 4 do 18.

U stavu 2 poslije riječi: „supsidijarne zaštite“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „privremene zaštite.“

U stavu 3 istog člana:

-nakon riječi „nezaposleno lice“ dodaju se riječi „i lice iz člana 70 stav 1 tačka 1 i 2“,

-nakon riječi „o nezaposlenim licima“ stavlja se zarez i dodaju riječi „odnosno od dana neopravdanog prekida učešća u programima aktivne politike zapošljavanja.“

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

U članu 66 stav 1 Zakona propisani su slučajevi kada se prestaje voditi evidencija o nezaposlenom licu. U tački 4 stava 1 propisano je da je to u situaciji kada nezaposleno lice postane jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim zakonom. Predlog da se navedena tačka briše je neprihvatljiv, jer je u članu 6 Zakona kojim se propisuje koja se lica ne smatraju nezaposlenim licem, u alineji 2 propisano da se lice koje je jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim zakonom, ne smatra nezaposlenim licem.

Predlog za stav 2 člana 66 je već prepoznat kao stav 1 člana 28 Nacrta Zakona. Stavom 2 propisuju se slučajevi kada se prestaje voditi evidencija o nezaposlenom licu strancu. Dopunom ovog stava prepoznaje se slučaj prestanka vođenja evidencije o nezaposlenom strancu usljed prestanka privremene zaštite.

Stavom 3 člana 66 Zakona propisan je rok u kojem se nezaposleno lice ne može ponovo prijaviti Zavodu nakon prestanka vođenja u evidenciji o nezaposlenim licima.

Predlog da se u stavu 3 dodaju lica iz člana 70 stav 1 tačka 1 i 2 (lica koja su uključena u programe aktivne politike zapošljavanja i poslodavci koji Zavodu prijavljuju slobodno radno mjesto, koriste usluge za tržište rada koje pruža Zavod i učestvuju u realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom) nije prihvatljiv, jer se članom 66 Zakona propisuju slučajevi kada se prestaje voditi evidencija o nezaposlenom licu, a ne i slučajevi prestanka vođenja posebnih evidencija. Posebne evidencije koje vodi Zavod za zapošljavanje propisane su u članu 70 Zakona.

Primjedba/predlog/sugestija 5

Član 67 Zakona-Prestanak vođenja evidencije o ostalim tražiocima zaposlenja

Član 67 stav 1 alineja 3 briše se.

Obrazloženje

Smatraju da korisnicima prava na sve vrste penzija treba omogućiti pravo prijavljivanja na evidenciju ostalih tražilaca zaposlenja, što je od značaja kako za pojedinca, tako i za cjelokupno društvo, unapređujući finansijsku sigurnost, socijalnu uključenost i ukupnu ekonomsku produktivnost.

Navode da isto potvrđuje i praksa zemalja Evropske unije. Kao primjer navode Estoniju, u kojoj lica starosti do 74 godine uživaju pravo prijave na predmetne evidencije.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 67 Zakona propisani su slučajevi kada se prestaje voditi evidencija o ostalim tražiocima zaposlenja. Ostali tražioci zaposlenja, u smislu člana 8 stav 1 tačka 1 Zakona, su lica koja se ne smatraju nezaposlenim licima, a koja se Zavodu mogu prijaviti radi savjetovanja i informisanja u svrhu razvoja i upravljanja karijerom i posredovanja pri zapošljavanju.

Predlog da se iz člana 67 stav 1 briše tačka 3, kojom je propisano da evidencija o ostalim tražiocima zaposlenja prestaje da se vodi ako lice ostvari pravo na starosnu penziju, invalidsku penziju ili porodičnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom, kako bi se korisnicima prava na sve vrste penzija omogućilo prijavljivanje na evidenciju ostalih tražilaca zaposlenja, nije prihvatljiv. Razlog je u tome što korisnicima penzije koji mogu da zasnivaju radni odnos, prijava u evidenciju Zavoda za zapošljavanje nije prethodni uslov koji treba da ispune.

Primjedba/predlog/sugestija 6

Član 70 Zakona-Posebne evidencije

Član 70 stav 1 alineja 5 briše se.

Obrazloženje

Odredbama člana 31 Zakona o volonterskom radu („Sl. list CG“, br. 26/10, 14/12 i 48/15) propisana je obaveza organizatora volonterskog rada da vodi evidenciju o zaključenim ugovorima o volonterskom radu i o tome obavještava Zavod, odnosno volonterski servis, u roku od 10 dana od dana prestanka volonterskog rada. Međutim, kako u praksi gotovo nijedan organizator volonterskog rada ne izvršava navedenu zakonsku obavezu, Zavod nema mogućnosti da vodi potpunu i valjanu evidenciju o volonterima. Iz tog razloga, smatraju da je alineju 5 u stavu 1 člana 70 neophodno brisati, jer ne postoji opravdana svrha vođenja nepotpunih evidencija, usljed neažurnosti organizatora volonterskog rada.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 70 Zakona propisane su posebne evidencije koje vodi Zavod za zapošljavanje.

U stavu 1 tačka 5, evidencija o organizatorima, korisnicima volonterskog rada i volonterima propisana je kao posebna evidencija koju vodi Zavod za zapošljavanje.

Predlog da se u stavu 1 briše alineja 5 (zapravo tačka 5) nije prihvatljiv, jer je vođenje ove evidencije obaveza Zavoda koja proizilazi iz Zakona o volonterskom radu.

Primjedba/predlog/sugestija 7

Član 73 Zakona-Poslovi koje obavlja Zavod

U članu 73 stav 1 poslije tačke 8 dodaje se nova tačka koja glasi: „pripremanje, ugovaranje, finansiranje i sprovođenje projekta.“

Obrazloženje

Vlada Crne Gore je na sjednici od 13. juna 2024. godine razmotrila i usvojila Informaciju o definisanju institucionalnog okvira i uspostavljanju struktura za sprovođenje podrške Evropske

unije kroz finansijsku perspektivu IPA III (2021-2027) u indirektnom modelu upravljanja i, s tim u vezi, donijela sljedeći zaključak:

„Određuje se Zavod za zapošljavanje Crne Gore za Posredničko tijelo za finansijsko upravljanje za Višegodišnji operativni program za oblast zapošljavanja i socijalne politike (2024-2027), na temelju potvrde Ministarstva rada i socijalnog staranja/Rukovodioca Upravljačkog tijela o spremnosti za preuzimanje ključnih IPA zadataka i odgovornosti, a u cilju ispunjenja akreditacionih preduslova za predmetni Operativni program“

Citirani zaključak Vlade Crne Gore pruža pravni osnov za izmjenu predmetnog člana zakona na način kojim se proširuju poslovi koji spadaju u djelatnost Zavoda.

Odgovor: Navedeni predlog se u načelu prihvata, s tim da se u članu 73, kojim se propisuju poslovi koje obavlja Zavod za zapošljavanje, doda nova tačka koja glasi:

8b) priprema, ugovara, finansira i sprovodi projekte, u skladu sa aktom (zaključkom) Vlade;“
Navedeno će se integrisati u član 31 Nacrta Zakona.

Primjedba/predlog/sugestija 8

Član 80 Zakona-Finansiranje

U članu 80 stav 1 poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi: „donatorskih fondova, institucija i prihoda od projekata.“

Obrazloženje

Navedeni predlog nadovezuje se na prethodno obrazloženje koje se odnosi na dodatne poslove Zavoda, a u vezi citiranog zaključka Vlade Crne Gore.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Odredbom člana 80 Zakona propisano je kako se finansira Zavod za zapošljavanje Crne Gore. U tački 4 ovog člana propisano je da se finansira iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. Predlog da se doda nova tačka koja glasi: „donatorskih fondova, institucija i prihoda od projekata“ ne prihvata se, jer se isto može podvesti pod određenje iz tačke 4 člana 80 Zakona-finansiranje iz drugih izvora.

Primjedba/predlog/sugestija 9

Član 87 Zakona-Stečena prava

Odredbom člana 87 stav 2 i 3 Zakona propisano je da „Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo na novčanu naknadu, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, do ponovnog zaposlenja ili dok čeka na zaposlenje, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu, nastavlja da koristi pravo u istom obimu, trajanju i iznosu i nakon stupanja na snagu ovog zakona, poslije navršenih 67 godina do ostvarivanja 15 godina staža osiguranja.“

U stavu 3 stoji da „Nezaposleno lice iz stava 2 ovog člana, kojem novčana naknada prestane zbog zasnivanja radnog odnosa, nakon njegovog prestanka može se ponovo prijaviti na evidenciju nezaposlenih lica i poslije navršenih 67 godina života, radi nastavka korišćenja prava na novčanu naknadu, za preostalo vrijeme, u istom obimu, trajanju i iznosu, do ostvarivanja 15 godina staža osiguranja.“

Obrazloženje

U vezi sa navedenim odredbama, na evidenciji Zavoda nalazi se oko 600 lica koja imaju preko 67 godina i koji koriste novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti do ponovnog zaposlenja, a da bi navršila 15 godina staža osiguranja mogu se nalaziti na evidenciji Zavoda i sa preko navršenih 80 godina života.

S tim u vezi, postavljaju pitanje izmjene navedenih odredbi Zakona.

Predlažu i da Ministarstvo odredi gornju granicu za godine starosti u članu 5 stav 1, članu 66 stav 1 tačka 10 i članu 67 stav 1 tačka 5 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Odredba člana 87 Zakona kojom se propisuju stečena prava za nezaposlena lica koja su ostvarila pravo po osnovu nezaposlenosti po ranijim propisima, koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, proistekla je iz potrebe obezbjeđivanja pravne sigurnosti za ta lica, tj. omogućavanja nastavka korišćenja prava u istom obimu, trajanju i iznosu i nakon stupanja na snagu ovog zakona. Odredbe st. 2 i 3 člana 87 Zakona uslijedile su kao rezultat ranijih zakonskih rješenja, kojim je bilo propisano da se u određenim slučajevima mogla ostvariti novčana naknada u trajanju do ponovnog zaposlenja, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu, te da evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi kad lice navršši 67 godina života i 15 godina staža osiguranja, osim ako koristi novčanu naknadu do isteka korišćenja prava na novčanu naknadu.

Stoga se predlog za izmjene st. 2 i 3 člana 87, u ovom trenutku, ne može prihvatiti.

Starosna granica za nezaposlena lica propisana je u članu 5 stav 1 Zakona, kojim je propisano da se nezaposlenim licem smatra lice od 15 do 67 godina života, koje je crnogorski državljanin, nalazi se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, sposobno ili djelimično sposobno za rad, koje nije zasnovovalo radni odnos, aktivno traži zaposlenje i raspoloživo je za rad.

Lica iz st. 2 i 3 člana 87 Zakona su izuzetak u odnosu na propisane godine života, koji se sagledava u kontekstu ostvarivanja stečenih prava.

Primjedba/predlog/sugestija 10

Član 53 Zakona-Mirovanje prava na novčanu naknadu

U članu 53 nakon stava 1 dodaje se novi stav i glasi:

„Pravo na novčanu naknadu korisniku novčane naknade miruje i u slučaju samoinicijativnog podnošenja zahtjeva za mirovanje, iz bilo kog razloga lične prirode.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3, mijenja se i glasi:

„U slučajevima iz stava 1 i 2 ovog člana, nezaposlenom licu pravo na novčanu naknadu može da miruje godinu dana od dana donošenja rješenja o mirovanju.“

Nakon stava 3 dodaje se novi stav i glasi:

„Nezaposleno lice koje se, u slučajevima iz stava 1 i 2 ovog člana, prijavi Zavodu i podnese zahtjev za nastavak korišćenja novčane naknade, u roku od 30 dana od dana prestanka razloga za mirovanje prava na novčanu naknadu, ima pravo da nastavi sa korišćenjem prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme, ukoliko nije proteklo vrijeme od godinu dana od dana donošenja rješenja o mirovanju.“

Obrazloženje

Kod nezaposlenih lica mogu se javiti raznovrsni problemi lične prirode, usljed kojih bi im privremeno mirovanje prava na novčanu naknadu bilo veoma korisno. Kao takvi, između ostalog, mogu se javiti porodični problemi, zdravstveni razlozi, potreba za dodatnim obrazovanjem ili obukom koja nije obuhvaćena postojećim propisima, potreba za dodatnim obrazovanjem ili obukom u inostranstvu, ili bilo koja druga situacija koja zahtijeva njihovo odsustvo, posvećenost ili vrijeme. Mogućnost samoinicijativnog podnošenja zahtjeva za mirovanje prava na novčanu naknadu iz bilo kojeg razloga lične prirode, u značajnoj mjeri može smanjiti broj administrativnih postupaka i kontrola u pogledu utvrđivanja opravdanosti mirovanja navedenog prava. Nadalje, ovom zakonskom izmjenom, može se osigurati da svako nezaposleno lice ima jednako pravo podnošenja ovog zahtjeva u okolnostima koje to zahtijevaju, a koje nisu predviđene trenutnim zakonodavstvom. Nezaposlene osobe koje koriste vrijeme mirovanja prava na novčanu naknadu

u svrhe ličnog razvoja, obrazovanja ili rješavanja različitih problema lične prirode, mogu biti bolje pripremljene i motivisane za povratak na tržište rada, što može smanjiti stopu dugotrajne nezaposlenosti. Najzad, uvođenjem mogućnosti samoinicijativnog podnošenja zahtjeva za mirovanje prava na novčanu naknadu iz ličnih razloga, pravni okvir bio bi znatno prilagođeniji stvarnim potrebama nezaposlenih lica, što bi moglo dovesti do efikasnijeg i humanijeg sistema socijalne zaštite.

Nadalje, ograničavanje perioda mirovanja na godinu dana, značajno je iz više razloga, prvenstveno u pogledu smanjenja mogućnosti zloupotrebe sistema. Dugotrajno mirovanje prava na novčanu naknadu potencijalno bi dovelo do smanjene motivacije za aktivno traženje zaposlenja, vremenskim ograničavanjem mirovanja Zavod može detaljnije i aktivnije pratiti stanje nezaposlenih osoba i pravovremeno postupati u skladu sa prilikama. Nakon isteka perioda mirovanja, mogu se vršiti ponovne procjene, u cilju pružanja dodatne podrške za reintegraciju na tržište rada.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

U članu 53 Zakona propisani su slučajevi kada korisniku novčane naknade može da miruje pravo na novčanu naknadu. Tako je propisano da to pravo miruje za vrijeme za koje lice boravi u inostranstvu kao supružnik zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo, kao i za vrijeme trajanja pritvora.

Predlog da se omogući mirovanje prava na novčanu naknadu i u slučaju samoinicijativnog podnošenja zahtjeva za mirovanje, iz bilo kog razloga lične prirode, neprihvatljiv je jer je veoma široko postavljen, što može biti problematično u pogledu sprovođenja postupka priznavanja tog prava.

Primjedba/predlog/sugestija 11

Član 56 Zakona-Preostala novčana naknada

U članu 56 nakon stava 1 dodaje se novi stav i glasi:

„Nezaposleno lice kome je prestalo pravo na novčanu naknadu zbog obavljanja stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu, nakon obavljenog stručnog osposobljavanja nastavlja korišćenje prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme u utvrđenom iznosu.“

Obrazloženje

Primarni razlog za konkretnu izmjenu navedenog člana jeste intencija koja podrazumijeva usaglašavanje normi koje regulišu pitanja prestanka vođenja evidencije o nezaposlenim licima, prestanka prava na novčanu naknadu i pitanja koja se tiču prava na preostalu novčanu naknadu. Naime, članom 66 stav 1 tačka 13 propisano je da evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi ako obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu. U članu 54 stav 1 tačka 17 propisano je da pravo na novčanu naknadu nezaposlenom licu prestaje ako prestane da se vodi u evidenciji nezaposlenih lica. Ovakvo zakonsko uređenje konkretnog pitanja u praksi je prepoznato kao problematično, samim tim što o nezaposlenom licu koje se odluči na stručno osposobljavanje prestaje da se vodi evidencija, što dalje implicira na posljedicu gubitka prava na novčanu naknadu. Shodno važećim zakonskim rješenjima, nakon obavljenog stručnog osposobljavanja nezaposleno lice nema mogućnost da ostvari pravo na preostalu novčanu naknadu.

Nezaposlena lica koja se odluče na stručno osposobljavanje ulažu u svoje obrazovanje, znanje i vještine, čime svakako sebe kvalifikuju da postanu što konkurentniji na tržištu rada. Omogućavanje nastavka korišćenja prava na preostalu novčanu naknadu nakon završetka stručnog osposobljavanja, ovim licima pruža finansijsku podršku i sigurnost u tzv. Prelaznom

periodu, što dalje povećava vjerovatnoću da će aktivno tražiti posao koji odgovara njihovim novim vještinama i kvalifikacijama.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

U članu 54 Zakona propisani su slučajevi kada prestaje pravo na novčanu naknadu.

Među tim razlozima nije propisana situacija kada nezaposleno lice obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu.

Imajući u vidu navedeno, ne može se prihvatiti predlog za dopunu člana 56, koji bi glasio:

„Nezaposleno lice kome je prestalo pravo na novčanu naknadu zbog obavljanja stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu, nakon obavljenog stručnog osposobljavanja nastavlja korišćenje prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme u utvrđenom iznosu.“

2. PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE UNIJE SLOBODNIH SINDIKATA CRNE GORE

Primjedba/predlog/sugestija 1

Član 10 Nacrta Zakona

Ovim članom Nacrta zakona briše se stav 1 u članu 31 Zakona, kojim je propisano da su „Zavod, odnosno agencija dužni da obezbijede zaštitu lica u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca.“

Obrazloženje

Cijene potrebnim da eksplicitna norma koja obavezuje Zavod, odnosno agenciju da obezbijede zaštitu lica u postupku zapošljavanja kod stranog poslodavca ostane u tekstu zakona. Ovo bez obzira na sadržinu člana 32 važećeg zakona koji preciznije definiše obaveze Zavoda, odnosno agencije.

Odgovor: Navedeni predlog se prihvata.

Primjedba/predlog/sugestija 2

Član 13 Nacrta Zakona (član 38 Zakona-Mjere aktivne politike zapošljavanja)

U članu 13 Nacrta Zakona poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„U stavu 2 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka (5) koja glasi:

(5) sufinansiranje zarada pripravnika;

Obrazloženje

U očekivanju da će, konačno, zaživjeti institut klasičnog pripravnčkog rada koji pruža radnu i ekonomsko-socijalnu sigurnost licima koja po prvi put stupaju na tržište rada, u određenom stepenu školske spremne, cijene potrebnim da se kao jedna od mjera aktivne politike zapošljavanja predvidi i sufinansiranje zarade pripravnika.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

U članu 14 Nacrta Zakona koji se odnosi na član 40 Zakona-Obrazovanje i osposobljavanje odraslih, izvršena je izmjena u stavu 1 tog člana, na način što se u okviru ove mjere prepoznaje pripravništvo, radi sticanja radnog iskustva kroz osposobljavanje za samostalno obavljanje poslova u kvalifikaciji nivoa obrazovanja, odnosno stručnoj kvalifikaciji. Navedeno je razlog za neprihvatanje predloga za dopunu člana 13 Nacrta Zakona.

Primjedba/predlog/sugestija 3

Član 22 Nacrta Zakona (član 50 Zakona-Slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu)

U članu 22 dodaje se novi stav 1 koji glasi:

„U članu 50 stav 1 tačka 1 poslije riječi „odnosa“ dodaju se riječi: „izuzev u slučaju kada je sporazum o prestanku radnog odnosa zaključen u postupku kolektivnog otpuštanja zaposlenih zbog prestanka potrebe za radom zaposlenih zbog ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca kada se zaposlenom isplati otpremnina.“

U članu 22 stav 2 Nacrta poslije riječi „odnosno“ dodaju se riječi: „odbijanja zaposlenog da potpiše aneks ugovora o radu kojim mu se umanjuje zarada, odnosno,“

Objasnenje

Činjenica je da prilikom kolektivnog otpuštanja poslodavci nerijetko pristupaju prethodnom postupku koji podrazumijeva mogućnost dobrovoljnog prijavljivanja zaposlenih za sporazumni raskid radnog odnosa umjesto donošenja rješenja o prestanku radnog odnosa po osnovu tehnološkog viška. Iz tog razloga smatraju potrebnim da se i zaposlenima kojima na taj način prestane radni odnos (a svakako bi bili tehnološki višak) omogući ostvarivanje prava na novčanu naknadu. Takođe, trebalo bi imati u vidu da zaposlenim, shodno Zakonu o radu, može prestati radni odnos i u slučaju kada odbiju da potpišu aneks kojim im se umanjuje zarada i/ili odbiju raspored na drugo radno mjesto. Ovi slučajevi, dakle, ne predstavljaju skrivljeno ponašanje zaposlenih, pa i pored toga, osim što trpe otkaz, dovedeni su u situaciju da ne mogu da ostvare pravo na novčanu naknadu kao nezaposlena lica samo zato što nijesu željeli da prihvate izmijenjene uslove rada koji u praksi najčešće budu degradirajući i profesionalno i finansijski. Stoga bi trebalo kao izuzetak predvidjeti i takve slučajeve.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 22 Nacrta Zakona izvršena je izmjena u članu 50 Zakona kojim se propisuju slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu), radi usklađivanja sa Zakonom o radu. Predlozi za dopune u članu 50 nijesu prihvatljivi iz sljedećih razloga: sporazumni prestanak radnog odnosa je smetnja za ostvarivanje prava na novčanu naknadu, kao i otkaz od strane poslodavca, izuzev u slučaju prestanka radnog odnosa zbog prestanka potrebe za radom zaposlenog, zbog ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca, kada se zaposlenom isplati otpremnina.

Primjedba/predlog/sugestija 4

Novi član 22a Nacrta Zakona (član 54 Zakona-Prestanak prava na novčanu naknadu)

Poslije člana 22 Nacrta Zakona dodaje se novi član 22a koji glasi:

„U članu 54 stav 1 mijenjaju se tačke 13 i 14 tako da glase:

13) bez opravdanog razloga odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi;

14) bez opravdanog razloga odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom.“

Objasnenje

Zavod je dužan da cijeni sve objektivne razloge koji mogu biti na strani nezaposlenog, odnosno tražilaca zaposlenja, a koji su kao takvi zaista opravdani. To je u skladu i sa članom 11 stav 2 i 3 važećeg zakona. Ovo je posebno važno ako se ima u vidu činjenica da je članom 12 propisano šta se smatra ponuđenim zaposlenjem (između ostalog i rad izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, udaljenog do 60 km od mjesta rada), kao i posljedice odbijanja ponuđenog zaposlenja koje se odnose kako na brisanje sa evidencije, tako i na prestanak prava na novčanu naknadu.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Prijavljivanjem u evidenciju nezaposlenih lica kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore nezaposleno lice stiče mogućnost da koristi usluge za tržište rada (priprema za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju), da bude uključeno u programe aktivne politike zapošljavanja, kao i da ostvari prava za vrijeme nezaposlenosti, u skladu sa Zakonom o posredovanju pri

zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Istovremeno, nezaposleno lice prijavljivanjem u navedenu evidenciju stiče i određene obaveze, u skladu sa navedenim zakonom. Tako, nezaposleno lice ima obavezu da: aktivno traži zaposlenje, da je raspoloživo za rad, sa Zavodom zaključi individualni plan zapošljavanja i izvršava obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja, učestvuje u programima aktivne politike zapošljavanja, prihvati ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom i dr.

Raspoloživost za rad podrazumijeva dostupnost nezaposlenog lica Zavodu, na svaki poziv Zavoda, odnosno u vrijeme određeno za individualne konsultacije, koje je utvrđeno individualnim planom zapošljavanja, a najmanje jednom za vrijeme od 45 dana ličnim dolaskom, radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja. (član 11 stav 2 Zakona)

Zavod može uvažiti razloge nezaposlenog lica za neraspoloživost za rad, u skladu sa aktom Ministarstva. (član 11 stav 3 Zakona)

Opravdani razlozi za neraspoloživost za rad propisani su u članu 16 Pravilnika o aktivnom traženju zaposlenja („Službeni list CG“, broj 70/19). Propisano je da nezaposleno lice svoju neraspoloživost za rad može opravdati zbog: bolesti i bolničkog liječenja, bolesti i njege maloljetnog djeteta, smrti člana uže porodice i elementarne nepogode.

Članom 54 Zakona propisani su slučajevi kada prestaje pravo na novčanu naknadu.

U stavu 1 tačka 13 propisano je da ovo pravo prestaje ako nezaposleno lice odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi, a u tački 14 ukoliko odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom.

Predlozi za izmjene u članu 54 stav 1 tač. 13 i 14 na način da se ovi slučajevi dopune riječima „bez opravdanog razloga“ nijesu prihvatljivi iz razloga jer Zavod, prilikom odlučivanja da li je u određenom slučaju došlo do odbijanja iz opravdanih razloga, tu okolnost cijeni u okvirima definisanim Zakonom i navedenim pravilnicima.

Primjedba/predlog/sugestija 5

Član 28 Nacrta Zakona (Član 66 Zakona-Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima)

U članu 28 Nacrta dodaje se novi stav 1 koji glasi:

„U članu 66 stav 1 mijenjaju se tačke 18 i 19 tako da glase:

18) bez opravdanog razloga odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi;

19) bez opravdanog razloga odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom.“

Obrazloženje

Kao kod prethodne intervencije na član 54 važećeg zakona.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Članom 66 Zakona propisani su slučajevi kada se prestaje voditi evidencija o nezaposlenim licima.

U stavu 1 tačka 18 propisano je da evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi ako nezaposleno lice odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi, a u tački 19 ukoliko odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom.

Razlozi za neprihvatanje predloga za izmjene u članu 66 stav 1 tač. 18 i 19 su isti kao kod prethodnog predloga, koji se odnosi na izmjene u članu 54 stav 1 tač. 13 i 14.

3. PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE INICIJATIVE MLADIH S INVALIDITETOM BOKE

Primjedba/predlog/sugestija 1

Novi član 23 Nacrta Zakona

U Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, poslije člana 22 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 23

Poslije člana 52 dodaje se novi član koji glasi:

„Novčana naknada za nezaposlena lica sa invaliditetom

Član 52a

Izuzetno od čl. 48, 49, 52 i 57 ovog zakona, novčana naknada u visini od 40% od minimalne zarade utvrđene u skladu sa zakonom pripada nezaposlenom licu sa invaliditetom, bez obzira na ostvareni staž osiguranja, dok čeka na zaposlenje, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu u skladu sa ovim zakonom.

Pravo iz stava 1 ovog člana teče od dana podnošenja zahtjeva.“

Obrazloženje

Članom 51a Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti („Službeni list CG“, br. 14/10, 45/12, 61/13, 20/15, 52/16) bila je propisana afirmativna akcija za lica sa invaliditetom u pogledu ostvarivanja prava na novčanu naknadu. Naime, bilo je propisano da nezaposleno lice sa invaliditetom ostvaruje pravo na novčanu naknadu „bez obzira na ostvareni staž osiguranja, dok čeka na zaposlenje, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu“ i to „od dana podnošenja zahtjeva“. Dodatno, članom 57 istog zakona bilo je propisano da „novčana naknada iznosi 40% od minimalne zarade utvrđene u skladu sa zakonom.“

Donošenjem Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni list CG“, broj 24/19) predmetna afirmativna akcija za lica sa invaliditetom je ukinuta, a visina novčane naknade je smanjena na „120% od obračunske vrijednosti koeficijenta utvrđene zakonom i drugim propisom“ (član 57 stav 1).

Smatraju da je ovo suprotno članu 4 stavu 2 Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom, koji propisuje: „U odnosu na ekonomska, socijalna i kulturna prava države potpisnice će preduzeti takve mjere uz maksimalnu upotrebu resursa kojima raspolažu i po potrebi u sklopu međunarodne saradnje, sa ciljem da progresivno postignu puno ostvarivanje ovih prava.“

S obzirom da član 9 Ustava Crne Gore propisuje: „Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva.“, ukidanje predmetne afirmativne akcije i smanjenje iznosa novčane naknade za lica sa invaliditetom je neustavno i nezakonito. Zbog toga bi se usvajanjem ove Primjedbe/Predloga/Sugestije uklonila neustavnost Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti u dijelu prava lica sa invaliditetom na novčanu naknadu, te bi se i izbjegle dodatne pravne posljedice koje mogu nastupiti po Državu zbog kršenja ustavnih i međunarodno priznatih prava ove grupe. Odredbe predloženog člana 52a u ovoj Primjedbi/Predlogu/Sugestiji su izrađene na osnovu ukinutih citiranih odredbi Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.

Odgovor: Navedeni predlog se ne prihvata.

Novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti jedno je od prava koje može ostvariti nezaposleno lice koje se nalazi na evidenciji nezaposlenih lica kod Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, u skladu sa Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Osiguranjem od nezaposlenosti, koje je dio sistema obaveznog socijalnog osiguranja, nezaposlenom licu se obezbjeđuje pravo na novčanu naknadu.

Pravo na novčanu naknadu stiče osiguranik kojem je, u smislu posebnog zakona, prestao radni odnos bez njegove saglasnosti ili krivice, i koji u trenutku prestanka radnog odnosa ima staž

osiguranja od najmanje devet mjeseci neprekidno ili sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. (član 48 stav 1 Zakona)

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu od prvog dana po prestanku radnog odnosa, odnosno prestanku obavljanja preduzetničke, profesionalne ili druge djelatnosti kao osnovnog zanimanja, ako se prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka osiguranja i u tom roku podnese zahtjev za novčanu naknadu. (član 49 stav 1 Zakona)

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu u trajanju od tri mjeseca do 12 mjeseci, u zavisnosti od ostvarenog staža osiguranja, a za nezaposleno lice koje ima više od 35 godina staža osiguranja-do ponovnog zaposlenja, odnosno do ispunjavanja uslova u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom. (član 52 Zakona)

Visina novčane naknade propisana je u članu 57 Zakona i ona iznosi 120% od obračunske vrijednosti koeficijenta utvrđene zakonom i drugim propisom.

Predlog da se u Zakon doda novi član 52a, kojim bi se propisali drugačiji uslovi za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za lica sa invaliditetom, trajanje i visina novčane naknade, poput ranijeg zakonskog rješenja, nije prihvatljivo, jer je isto u suprotnosti sa standardima socijalne sigurnosti koji su utvrđeni Konvencijom Međunarodne organizacije rada broj 102 o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja.

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrtā zakona, odnosno strategije

Direktorat za pristup i politiku tržišta rada-Direkcija za pristup tržištu rada